SECTIO XI.

DE

SYRVPIS, AQVIS ET ACETIS MVLSIS, OXYSACHARIS, ELÆOSACHARIS, JVLAPIIS, CONSERVIS, CONFECTIONIBVS, ELECTVARIIS, LOOH, ET TRYPHERIS.

CAPVT I.

DE

SYRVPIS, AQVIS ET ACETIS MVLSIS, OXYSACHARIS, ELÆOSACHARIS, JVLAPIIS ET CONSERVIS.

§. I.

SYRVPVS, SIRVPVS, SIRVBVS est medicamentum liquidum, spissiusculum, e succis expressis, decoctis aut infusis variorum vegetabilium, ut &, quanquam rarissime, animalium atque mineralium, cum melle aut sacharo, leni coctione aut evaporatione, ad justam consistentiam redactis, paratum.

§. II.

SVCCI *expressi*, nec minus *decocta* & *infusa* vegetabilium, quæ in Officinis nostris syruporum confectioni unice propemodum impenduntur, debite, priusquam *sacharo* aut *melli*, quod posterius tamen rarissime adhibetur, addantur, spontanea subsidentia, colatione ac filtratione a partibus fæculentis libe-

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-146875-p0647-8 DFG

rantur, & deinde, in vase vitreo aut terreo aperto, *blanda coctione*, vel etiam, si ingredientia principiis prædita sint volatilioribus, in cucurbita, alembico suo tecta, *leni* saltem *evaporatione*, ad talem consistentiam, præmissa tamen consueta clarificatione, rediguntur, ut guttula, lapidi marmoreo aut laminæ ferreæ politæ instillata, non amplius diffluat. Monendum tamen adhuc erit, consistentiam hyeme liquidiorem, æstate spissiorem esse debere, ne syrupi in grumos concrescant, aut situm contrahant.

§. III.

SYRVPI, tum *simplices*, tum *compositi*, communi seu generali demulcente ac lubricante virtute valde quidem conveniunt, specialiori evacuante autem atque alterante plus minusve ab invicem distincti inveniuntur; dum alii emeticas, alii catharticas, alii diaphoreticas, vel diureticas, analepticas, anodynas, roborantes, adstringentes, refrigerantes, pectorales &c. vires in corpore exserunt. Generalis enim virtus lubricans atque demulcens a sacharo aut melle, specificæ autem vires a reliquis ingredientibus, natura diversis, præcipue dependent.

§. IV.

AQVA MVLSA sive HYDROMELI, ACETVM MVLSVM sive OXYMELI, OXYSA-

CHARVM, & JVLEPVS ſive JVLAPIVM recte ſyruporum ſpecies æſtimantur. *Hydromeli* enim ex aqua & melle, *oxymeli* ex aceto & melle, *oxyſacharum* ex aceto & ſacharo, vel ſubinde etiam ex aceto, aqua, & ſacharo, & *julepus* denique ex aqua quadam deſtillata odorata, v. g. roſarum, violarum &c., & ſacharo componuntur, ac poſtea, evaporatione leniſſima, aut ſimplici ſaltem ſuper leni igne ſolutione, ut julepus, vel blanda coctione ac deſpumatione, uti reliqua, ad ſyrupi conſiſtentiam deducuntur; quemadmodum hæc in ſequentibus ex ſpeciali quorundam deſcriptione clarius patebunt.

§. V.

ELÆOSACHARA faciliori adhuc negotio ex ſacharo Canarienſi, & oleis deſtillatis aromaticis atque balſamicis parantur. Nihil amplius enim opus eſt, niſi, ut poſteriora ſacharo ſubtiliſſime pulveriſato modica quantitate inſtillentur, poſteaque trituræ beneficio exactius cum eodem miſceantur. Activa cæteroquin medicamenta ſunt, quorum vires ſpecificæ ex additorum oleorum indole ac viribus dijudicandæ erunt.

§. VI.

CONSERVÆ ſaporis gratia ſyrupos, conſiſtentia electuaria ſpiſſiora æmulantur, & ordinario ex ſacharo, & radicibus, herbis, floribus

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-146875-p0649-2 DFG

atque fructibus recentibus, contusione quodammodo in pulpam redactis, simplici duntaxat interveniente miscela, conficiuntur. Sachari & specierum conservandarum proportio nonnihil variat: Si contusæ enim species succulentiores sint, cuivis earum libræ binæ sachari libræ adduntur; sin illæ autem sicciores existant, ad libram unam tres sachari libræ recipiuntur, & miscela exactior deinde modica, aliquoties tamen inter pinsendum repetita, aquæ cujusdam destillatæ & adpropriatæ adspersione promovetur.

SYRVPI, ACETA MVLSA, CONSERVÆ OXYSACHARA ET JVLAPIA VSITATIORA.

Syrupus acetositatis citri.
- *altbææ* FERNELII.
- *corticum aurantiorum.*
- *berberum.*
- *de betonica.*
- *cardui benedicti.*
- *cerasorum acidorum.*
- *de cicherio c. rhab.*
- *de cinnamomo.*
- *corticum citri.*
- *coralliorum.*
- *cydoniorum.*
- *de erysimo* LOBELII.
- *florum Persicorum.*
- *de glycyrrhiza.*
- *de hyssopo.*
- *jujubinus.*
- *mastichinus.*
- *myrtinus compositus.*
- *papaveris albi.*
- *de quinque radicibus aperientibus.*

Syrupus de stœchade.
- *de symphyto* FERNELII.

Oxymeli simplex.
- *scilliticum simplex.*
- *scilliticum compositum.*

Oxysacharum simplex.
- *compositum.*

Julepus rosarum.
- *violarum.*

Conservæ rosarum.
- *fumariæ.*
- *violarum.*
- *pæoniæ.*
- *flor. tunicæ.*
- *acori vulgaris.*
- *balaustiorum.*
- *acetosellæ.*
- *anthos.*
- *calendulæ.*
- *citri ex pulpa.*
- *boraginis.*
- *bellidis hortensis.*

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-146875-p0650-3 DFG

Conserva euphrasiæ.
- *cochleariæ.*
- *majoranæ.*
- *menthæ rubræ.*

Conserva papaveris erratici.
- *cichorii.*

Mel rosatum & anthosatum.

SYRVPVS ACETOSITATIS CITRI.

REC. Succi citri aut limoniorum recentis, sine expressione separati & per pannum rarum colati, libram unam cum dimidia, sachari albissimi clarificati & ultra tabulati consistentiam cocti, libras tres. Fiat inde unica super igne moderato ebullitione syrupus. Eodem modo etiam *Syrupus Berberum*, *Cydoniorum*, *Fragorum*, *Myrtillorum*, *Ribium*, *Rubi idæi*, *Cerasorum acidorum*, *Acetosæ* & *Acetosellæ* paratur, præterquam, quod apud aliquos succi expressi, & sachari proportio nonnihil differat. Ad syrupum *berberum* enim, *cydoniorum*, *fragorum*, *myrtillorum*, *ribium*, ac *rubi idæi* succi & sachari partes anaticæ, ad syrupum *acetosæ* & *acetosellæ* succi expressi partes tres & sachari partes duæ, & ad syrupum *cerasorum acidorum* succi partes quinque, & sachari partes duæ ordinario in officinis nostris recipiuntur.

GRATIÆ caussa singuli hi syrupi julepis, mixturis aquosis, & potulentis ægrotantium frequentissime adduntur. Alii enim, v. g. syrupi *acetositatis citri*, *cerasorum acidorum*, *acetosæ*, *acetosellæ*, *ribium* & *fragorum*, ob gratam aciditatem paullulum refrigerant; alii, v. g. syrupi *cydoniorum*, *berberum*, atque *myrtillorum*, ob principium austeriusculum temperant,

ac leniſſime ſimul adſtringunt, & alii denique, v. g. ſyrupus *rubi idæi* &c., lubricant atque demulcent: Hinc *acidulo-dulces* etiam maxime in febribus ardentibus, inflammationibus, ebullitione ſanguinis, ſiti nimia &c., *auſteriuſculo-dulces* in vomitu, fluxibus alvinis, hæmorrhagiis, gonorrhœa benigna &c., & *mere dulces* denique in aſperitate faucium, angina vera ac ſpuria, nec minus in tuſſi, aliisque pectoris adfectibus perſæpe inveniuntur proficui.

SYRVPVS ALTHÆÆ FERNELII.

REC. Radicum althææ uncias duas, radaſparagi, graminis, glycyrrhizæ ana unciam ſemiſſem, cymarum althææ, adianthi utriusque, malvæ, parietariæ, pimpinellæ, plantaginis ana manipulum unum, cicerum rubrorum unciam unam, uvarum paſſarum exacinatarum unciam dimidiam, ſeminum quatuor frigidorum majorum & minorum ana drachmas tres. Coquantur in aquæ fontanæ libris ſex, donec pars tertia exhalando conſumta ſit, colaturæ libris quatuor totidem ſachari albiſſimi libræ addantur, & coquendo deinceps atque clarificando ad juſtam ſyrupi conſiſtentiam redigantur.

VIRTVTE incraſſante, temperante ac demulcente pollet, & in acribus defluxionibus catarrhalibus, nec minus in dyſenteria, ardore urinæ, ulcere renum & veſicæ, atque dolore nephritico, ab urina acriori, ſabulo ſubtiliori & cantharidum pulvere, aliiſque acrioribus ac cauſticis interne ſumtis producto, auxilium non contemnendum præſtat. Datur per ſe ad unum alterumve cochlear, vel electuariis, infuſis atque decoctis adpropriatis additur.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-146875-p0652-5 DFG

SYRVPVS CORTICVM AVRANTIORVM.

REC. Corticum aurantiorum extimorum recentium libram ſemiſſem, vini albi, vel aquæ Naphæ ſive flor. aurantiorum libram unam. Digerantur in cucurbita, operculo tecta, per viginti quatuor horas, poſtea exprimantur, & cum ſachari albiſſimi libra una & dimidia, in eadem cucurbita ſolvendi, blando calore ad ſyrupi conſiſtentiam redigantur.

VIRES carminativas, ſtomachales, cardiacas & analepticas poſſidet, ac ſimilis virtutis potiunculis gratiæ cauſſa additur, vel etiam electuaria ingreditur.

SYRVPVS DE BETONICA.

REC. Succi recentis betonicæ, per reſidentiam depurati, libras tres, ſachari albi libras duas. Fiat inde, in cucurbita operculata coquendo, poſt debitam clarificationem, ſyrupus. Secundum hanc normam etiam *Syrupi Cardui benedicti*, *Meliſſæ citrariæ*, *de Mentha*, *de Cichorio*, *de Tuſſilagine* ſive *Farfara*, *de Fumaria*, *de Hedera terreſtri* & *de Scordio* parari poſſunt, paullulum ſaltem mutata ſucci & ſachari proportione. Quatuor enim priores ordinario ex partibus ſucci & ſachari anaticis, reliqui autem ex partibus tribus ſucci depurati, & partibus duabus ſachari conficiuntur.

QVOAD generalem virtutem demulcentem ac lubricantem memorati ſyrupi conveniunt, quoad vires autem ſpecificas nonnihil differunt. Syrupo enim

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-146875-p0653-0 DFG

de betonica virtus cephalica, ſyrupis *de carduo benedicto*, *de ſcordio* & de *fumaria* virtus alexipharmaca, ſyrupis *de mentha* & *de meliſſa* carminativa, ſtomachalis & anthyſterica, ſyrupis *de hedera terreſtri* & *de farfara* pectoralis & antinephritica, & ſyrupo *de cichorio ſimplici* virtus aperitiva vulgo adſcribitur. Monendum tamen erit, non adeo magnam fiduciam in virtutibus hiſce ſpecificis collocandam eſſe, quum ſacharum inſpiſſatum principium plantarum mucilagineum, aut reſinoſo-mucilagineum quantitate longe ſuperet, idemque ea propter valde debilitet. Adduntur potiunculis, infuſis atque decoctis, & frequentiſſime pariter bolos & electuaria ingrediuntur.

SYRVPVS DE CICHORIO CVM RHABARBARO.

REC. Endiviæ utriusque, hortenſis nimirum atque campeſtris, ana manipulos duos cum ſemiſſe, cichorii, taraxaci ana manipulos duos, fumariæ, hepaticæ fontanæ, lactucæ hortenſis, ſummitatum lupuli, ſonchi lævis ſive cicerbitæ ana manipulum unum, capillorum veneris uncias duas cum ſemiſſe, adianthi albi ſive rutæ murariæ, radicum apii, aſparagi, fœniculi ana uncias duas, glycyrrhizæ, ceterach, cuſcutæ, halicacabi ana drachmas ſex, hordei uncias duas. Coquantur in ſufficienti quantitate aquæ fontanæ ad mediæ partis conſumtionem. Colaturæ clarificatæ libris decem addantur pulveris rhabarbari electi unciæ octo, ſpicæ Indicæ uncia dimidia, ſtent in infuſione per diem & noctem, & liquor, cum leni ex-

preſſione percolatus, cum ſachari albi ac puri libris decem poſtea ad ſyrupi conſiſtentiam unica ebullitione redigatur.

NON adeo concinna quidem compoſitio eſt, blande nihilominus alvum ſubducit, & apud infantes proinde frequentiſſimi uſus eſt. Infantibus, laxandi fine, ad duo, tria, quatuor, immo plura cochlearia minora, adultis autem, abſtergendi & aperiendi ſcopo, ab uncia dimidia ad uncias duas exhibetur, & ſæpiſſime quoque cum fortioribus pharmacis in electuarium redigitur.

SYRVPVS DE CINNAMOMO.

REC. Pulveris groſſiuſculi cinnamomi electi & acuti uncias quinque, adfunde in cucurbita vitrea aquæ cinnamomi, cum vino deſtillatæ, optimæ, libras duas, aquæ roſarum fragrantiſſimæ uncias tres, digere, vaſe clauſo, per biduum, & liquorem colatum deinde cum ſachari albiſſimi clarificati, & ad tabulati conſiſtentiam cocti, libris duabus & ſemiſſe, ſola diſſolutione ad ſyrupi conſiſtentiam redige.

VIRTVTE analeptica, roborante & ſtomachali gaudet, adeoque non tantum julepis & mixturis aquoſis, gratiæ cauſſa, additur, ſed etiam per ſe, ab uncia dimidia ad integram, adſumitur.

SYRVPVS CORTICVM CITRI.

REC. Corticum citri aut limoniorum, recentium, extimorum, minutim conciſorum, libram dimidiam, granorum kermes drachmas duas. Infundantur in vini albi Rhenani gene-

rosi libra una, stent in infusione per diem & noctem, vase optime clauso, liquor cum aliqua expressione coletur, & deinde cum sachari clarificati, & ultra tabulati consistentiam cocti, libra una, lenissimo duntaxat calore ac sine singulari ebullitione, ad syrupi consistentiam deducatur. Nonnulli etiam aliquot moschi & ambræ grana, majoris suaveolentiæ caussa, addunt, ast, cum horum odor multis inimicus sit, additionem eorum omittere præstat.

OB VIRES analepticas, cardiacas, stomachales atque carminativas, julepis & potiunculis, in febribus malignis aliisque propinandis, additur, & subinde pariter in morbis ventriculi & intestinorum flatulentis per se, ab uncia dimidia ad integram, exhibetur.

SYRVPVS CORALLIORVM.

REC. Coralliorum rubicundissimorum grossiuscule contusorum libram semissem, digere per triduum cum succo berberum, post lenem ebullitionem per pannum colato, & ad aliqualem eminentiam adfuso, extractam essentiam per inclinationem effunde, & recenti superfuso succo, digestionem ac decantationem toties repete, donec corallia fere soluta & consumta sint. Hisce peractis, omnes solutiones confunde, & cum anatica sachari albissimi quantitate, lenissimæ ebullitionis aut saltem evaporationis beneficio, ad justam syrupi consistentiam redige.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-146875-p0656-8 DFG

OB ADDITA corallia rubra ſingulari quidem virtute cardiaca & analeptica creditur inſtructus; attamen, quum talis virtus ab ipſis coralliis, uti hoc in præcedentibus pridem demonſtravi, haud exſpectanda ſit, illam ipſam huic quoque ſyrupo tribuere minime licebit. Aliquas duntaxat vires refrigerantes & ſubadſtringentes, quæ ſucco berberum primario in acceptis ferendæ ſunt, poſſidet, & proinde, potiunculis additus, vel inter electuaria receptus, in febribus continuis, hæmorrhagiis, aliiſque profluviis præternaturalibus ſubinde locum invenit.

SYRVPVS DE ERYSIMO LOBELII.

REC. Eryſimi totius, recentis, conquaſſati, manipulos ſex, radicum enulæ, tuſſilaginis ſive farfaræ ſucculentarum, rad. glycyrrhizæ raſæ ana uncias duas, herbarum borraginis, capillorum veneris, cichorii ana manipulum unum cum ſemiſſe, florum cordialium, anthos, betonicæ ana manipulum ſemiſſem, ſeminis aniſi drachmas ſex, paſſularum mundatarum uncias duas. Conciſa & contuſa coquantur in aquæ hordei atque hydromelitis ana libris quatuor, & ſucci eryſimi libra dimidia ad tertiæ partis remanentiam, poſteaque liquor expreſſus, & per pannum colatu trajectus, cum ſachari albi & clarificati libris duabus ad juſtam ſyrupi conſiſtentiam redigatur.

INTER præcipuos ſyrupos abſtergentes atque pectorales militat, & in raucedine, tuſſi, atque aſthmate pituitoſo frequentiſſime, ab uncia dimidia ad integram & ultra, præſcribitur.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-146875-p0657-3 DFG

SYRVPVS FLORVM PERSICORVM.

REC. Florum Perſicorum libram unam, infunde in aquæ calidæ libris duabus, digere per noctem, aquam decantatione ac leni expreſſione ſepara, ac denuo æquali florum recentium quantitati adfunde, digere, atque cum leni expreſſione ſepara, eumque laborem, ſimili prorſus ratione, tertia vice repete, poſteaque liquorem cum ſachari albiſſimi libris duabus una alterave ebullitione, poſt præmiſſam tamen conſuetam clarificationem, ad ſyrupi conſiſtentiam redige. Secundum hanc normam etiam *Syrupi Florum acaciæ*, *Borraginis*, *Bugloſſi*, *Aquilegiæ*, *Nymphææ*, *Papaveris erratici*, *Pæoniæ*, *Roſarum* atque *Tunicæ* parari poſſunt.

SYRVPVS *florum acaciæ* & *flor. perſicorum* alvum blande ſubducit, ac prior paullulum quoque in receſſu adſtringit; *ſyrupus flor. borraginis* & *bugloſſi* virtutem cardiacam, pectoralem & refrigerantem poſſidet; *ſyrupus flor. aquilegiæ* diaphoreticus creditur & alexipharmacus; *ſyrupus nymphææ* refrigerat, & *ſyrupi papaveris erratici*, *flor. pæoniæ*, *tunicæ* atque *roſarum* leniter adſtringunt ac roborant, adeoque etiam cephalica, antepileptica, & cordiali virtute donati dicuntur. Infantibus exhibentur ad aliquot cochlearia minora, apud adultos autem decoctis & potionibus, vel ſubinde etiam electuariis adduntur.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-146875-p0658-9 DFG

SYRVPVS DE GLYCYRRHIZA MESVÆ.

REC. Radicum glycyrrhyzæ uncias duas, capillorum veneris unciam unam, foliorum hyisopi unciam semissem. Concisa infundantur in aquæ ferventis libris quatuor, digerantur per viginti quatuor horas, coquantur ad dimidiæ partis consumtionem, & liquor colatus & expressus cum mellis despumati & sachari albi ana libra una ad syrupi spissioris & tabulati consistentiam, præmissa tamen clarificatione, additisque sub finem aquæ rosarum unciis sex, primum coquendo, deinde lenissime saltem evaporando, redigatur.

DEMVLCENDO, lubricando, & abstergendo agit, & inter præcipuos syrupos pectorales militat. Linctus & electuaria ingreditur, & frequentissime pariter decoctis, & infusis theiformibus additur.

SYRVPVS HYSSOPI SIVE DE HYSSOPO.

REC. Hyssopi, in umbra mediocriter siccati, radicum apii, fœniculi, glycyrrhizæ, petroselini ana drachmas decem, capillorum veneris drachmas sex, seminis cydoniorum, malvæ, gm. tragacanthi ana drachmas tres, hordei mundati unciam semissem, cibebarum exacinatarum unciam unam cum semisse, dactylorum, caricarum pinguium ana numero decem, jujubarum, sebesten ana numero triginta. Coquantur in aquæ simplicis puræ libris octo, ad

tertiæ partis remanentiam, & liquor colatus, expressus, atque clarificatus cum sachari albi libris duabus & semisse, una alterave ebullitione, ad syrupi consistentiam perducatur.

OB EGREGIAM virtutem demulcendi ac lubricandi in morbis pectoris, a sero acri productis, v. g. raucedine, angina spuria, tussi, asthmate, nec minus in ardore urinæ frequentissime cum fructu præscribitur. Linctus præterea & electuaria ingreditur, & potionibus quoque atque decoctis additur.

SYRVPVS JVJVBINVS MESVÆ.

REC. Jujubarum numero sexaginta, herbæ capillorum veneris, hordei mundati, rad. glycyrrhizæ ana unciam unam, florum violarum, seminis malvæ ana drachmas quinque, sem. cydoniorum, sem. lactucæ, melonum, papaveris albi, gummi tragacanthi albi ana drachmas tres. Coquantur in aquæ fontanæ libris octo ad tertiæ partis remanentiam, liquori colato & expresso addantur sachari albi aut candi libræ duæ, & mixturæ clarificatæ postea syrupi consistentia coquendo concilietur.

CONVENIT, quoad naturam, vires & usum, cum syrupo hyssopi, praeterquam, quod optime per se lingendo adsumatur.

SYRVPVS MASTICHINVS.

REC. Masticbes electæ uncias duas cum semisse, seminis anisi, fœniculi ana uncias sex, uvarum passarum uncias quinque, aquæ fontanæ libras sex. Coquantur ad tertiæ partis

remanentiam, & deinde ex liquore colato & expresso cum sachari albi libris duabus leni ebullitione fiat syrupus.

VIRTVTE roborante pollet, & in ventriculi atque capitis morbis, a solidorum laxitate primario pendentibus, non contemnendum subinde auxilium praestat. Datur ab uncia dimidia ad drachmas sex. Externe electuaria, in scorbuto oris adhibenda, nonnunquam ingreditur.

SYRVPVS MYRTINVS COMPOSITVS.

REC. Baccarum myrti uncias duas cum semisse, berberum, balaustiorum, rosarum rubrarum, sumach, santali albi & rubri ana uncias duas, mespilorum maturorum, nondum marcidorum, uncias sex, succi cydoniorum, pomorum agrestium ana libram dimidiam, aquæ fontanæ libras octo. Coquantur ad tertiæ partis remanentiam, & colatura expressa atque clarificata cum tribus sachari libris leni ebullitione ad syrupi consistentiam redigatur.

ADSTRINGENDO agit, ac rarius interne ad hæmorrhagias compescendas præscribitur, externe autem liquoribus travmaticis miscetur frequentius & egregium inprimis excipiens præbet, si electuaria roborantia & antiputredinosa, in scorbuto oris, vacillatione dentium, nec non cruentatione, laxitate atque fœtore gingivarum usurpanda, componere velimus.

SYRVPVS PAPAVERIS ALBI.

REC. Capitum papaveris albi recentium cum seminibus libram unam cum semisse, aquæ

pluvialis puriſſimæ libras ſeptem. Coquantur ad binarum duntaxat librarum remanentiam, & ex liquore colato, expreſſo atque clarificato cum ſachari albi libra una & ſemiſſe leni coctione paretur ſyrupus.

VIRTVTEM incraſſantem & aliquam pariter hypnoticam poſſidet, adeoque etiam, per ſe datus, vel potiunculis, emulſionibus atque linctibus additus, in febribus, catarrhis acribus, ardore urinæ &c., proficuus deprehenditur.

SYRVPVS DE QVINQVE RADICIBVS APERIENTIBVS.

REC. Radicum apii, aſparagi, fœniculi, petroſelini, ruſci ana uncias duas, aquæ fontanæ libras quinque, aceti vini albi uncias octo. Coquantur ad partis tertiæ conſumtionem, & ſuccus expreſſus atque colatus cum tribus ſachari libris, clarificando & coquendo, ad ſyrupi conſiſtentiam redigatur.

LENITER incidendo & abſtergendo agit, & in hepatis, lienis, menſenterii, renum, aliorumque viſcerum obſtructionibus prodeſſe, bilemque viſcidam temperare atque reſolvere dicitur. Datur per ſe ad unciam unam & ultra, vel aliis compoſitionibus miſcetur.

SYRVPVS DE STOECHADE.

REC. Florum ſtœchadis uncias quatuor, fl. roriſmarini unciam ſemiſſem, calaminthæ, origani, thymi ana drachmas decem, betonicæ, ſalviæ ana unciam ſemiſſem, ſeminis aniſi drachmas

drachmas ſeptem, ſem. pæoniæ drachmas tres, calami aromatici, cinnamomi, zingiberis ana drachmas duas, aquæ fontanæ libras ſeptem. Præmiſſa viginti quatuor horarum digeſtione in cucurbita, alembico & recipiente inſtructa, una circiter liquoris ſpirituoſioris libra deſtillando evocetur, & reſiduum poſtea, remoto alembico, ad partis dimidiæ conſumtionem coquatur, tandemque liquor expreſſus & colatus cum ſachari puri libris quatuor coquendo ad ſpiſſam tabulati conſiſtentiam deducatur, idemque in prædicta aquæ ſpirituoſæ libra denuo ſolvatur, ut hac ratione juſtæ conſiſtentiæ ſyrupus inde reſultet.

AB inventore *Fernelio* contra capitis & nervorum adfectus frigidos, v. g. paralyſin, tremorem capitis & membrorum, epilepſiam &c., commendatur, quæ virtutes etiam, ob ſatis activa ingredientia aromatica, ipſi non denegandæ erunt, ſi adfectus memorati & analogi ab inertia humorum & ſolidorum laxitate originem ducant.

SYRVPVS DE SYMPHYTO FERNELII.

REC. Summitatum & radicum ſymphyti majoris manipulos ſex, roſarum rubrarum, betonicæ, pimpinellæ, plantaginis, polygoni, ſcabioſæ, tuſſilaginis ana manipulos duos. Succus, ex conquaſſatis & contuſis ſpeciebus expreſſus, poſt clarificationem ad trium librarum remanentiam coquatur, & illi deinceps,

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-146875-p0663-6 DFG

additis ſachari albi ac puri libris duabus cum ſemiſſe, bulliendo juſta ſyrupi ſpiſſitudo concilietur.

INGRASSANDO atque ſubadſtringendo operatur, & ideo in morbis, ab acrimonia humorum ac nimia tenuitate præcipue pendentibus, v. g. tuſſi acri, phthiſi, febre lenta & hectica, dyſenteria, ardore urinæ &c., aliquam opem ferre conſuevit. Ad unciam & ultra decoctis miſcetur, vel inter electuaria recipitur.

OXYMELI SIMPLEX.

REC. Aceti vini acerrimi libram unam, aquæ ſimplicis claræ libras quatuor, mellis libras duas. Mel prius cum aqua coquatur, ac probe inter coquendum deſpumetur, deinde, omni fere aqua conſumta, acetum addatur, & una alterave ebullitione oxymeli juſtæ conſiſtentiæ inde fiat.

ACETVM mulſum ſive oxymeli virtute incidente, abſtergente ac temperante pollet, & priſcis ideo temporibus apud epilepticos, iſchiaticos & diuturna febre laborantes frequentiſſime adhibitum fuit; noſtra autem ætate rarius in uſum vocatur. Optime additur decoctis, aquis deſtillatis, & ſero lactis, atque ab uncia una ad duas, tres, datur. Externe gargariſmata, in tumore glandularum ſalivalium, ſcorbuto oris, & angina ſpuria adhibenda, ingreditur.

OXYMELI SCILLITICVM SIMPLEX.

REC. Mellis deſpumati libras tres, aceti ſcillitici, ſupra deſcripti, libras duas. Fiat inde coctionis beneficio oxymeli.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-146875-p0664-2 DFG

PARVM ab aceto ſcillitico differt, præterquam, quod ſapore gratiori, & natura temperatiori, ob mellis additionem, gaudeat. Commendatur in pituitoſis cerebri, ventriculi & maxime pulmonum adfectibus, & aſthmaticis inprimis conducere ſolet. Datur a drachma una ad unciam dimidiam, quin drachmas ſex.

OXYMELI SCILLITICVM COMPOSITVM.

REC. Cardamomi minoris, hyſſopi ſicci, leviſtici, origani, ſtœchados, thymi ana drachmas quinque, paſſularum exacinatarum uncias duas, aquæ ſimplicis libras duas. Coquantur ad dimidiæ partis conſumtionem, colaturæ addantur aceti ſcillitici libra una cum ſemiſſe, ſucci bryoniæ unciæ quinque, mellis deſpumati libræ duæ cum ſemiſſe, & deinde, ebulliendo ac deſpumando, ad juſtam conſiſtentiam coquantur.

OXYMELITE ſimplici potentius creditur, & in rebellibus capitis, pectoris, atque uteri adfectibus, v. g. hemicrania, cephalæa, vertigine, epilepſia, morbis ſoporoſis, apoplexia pituitoſa, aſthmate, catarrho ſuffocativo, incipiente hydrope aſcite, nephritide pituitoſo-ſabuloſa, ſuppreſſione menſium chronica &c., ob virtutem ſuam incidentem, abſtergentem, ac ſtimulantem, non contemnendum ſubinde auxilium præſtat. Exhibetur a drachmis duabus ad unciam dimidiam vel drachmas ſex, rarius ad unciam integram.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-146875-p0665-8 DFG

OXYSACHARVM SIMPLEX ET COMPOSITVM.

SIMPLEX ex ſachari albiſſimi libra una & aceti vini acris unciis quatuor componitur, iisdemque, poſt ſachari ſuper igne liquefactionem, ſucci granatorum acidorum unciæ octo adduntur, & mixtura unica ebullitione ad ſyrupi conſiſtentiam deducitur. *Compoſitum* ita paratur: Rec. radicum aſparagi, fœniculi, graminis, ruſci, herbarum aſplenii, capillorum veneris, hepaticæ fontanæ, linguæ cervinæ, polytrichi, violarum ana unciam unam, ſucci granatorum acidorum libras octo. Præmiſſa trium dierum maceratione, modice coquantur, & liquor, poſt ſpecierum expreſſionem colatus, cum ſachari albiſſimi libris quatuor ad ſyrupi conſiſtentiam coquendo redigatur.

PARVM hæc oxyſachara ab oxymelite ſimplici & compoſito, reſpectu naturæ ac virium, differunt, præterquam, quod loco mellis ſacharum mixturam ingrediatur, & oxyſacharum compoſitum majori virtute refrigerante, quam oxymeli compoſitum, gaudeat. Adduntur potulentis & mixturis aquoſis.

JVLEPVS ROSARVM ET VIOLARVM.

REC. Sachari albiſſimi libram unam & ſemiſſem, aquæ deſtillatæ fragrantiſſimæ roſarum aut violarum libram unam. Solvatur ſacharum in aqua deſtillata ſuper igne moderato, ut mixtum ſyrupi conſiſtentiam adquirat.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-146875-p0666-3 DFG

GRATI ſaporis cauſſa hæc, & alia hujus commatis julapia potulentis, emulſionibus & potiunculis adduntur.

CONSERVA ROSARVM.

REC. Foliorum roſarum rubrarum recentium libram unam, ſachari albiſſimi libras duas. Folia conſcindantur minutiſſime, ac poſtea piſtilli ope cum ſacharo probe miſceantur. Obſervata eadem methodo etiam reliquæ conſervæ conficiuntur, mutata tamen apud ſpecies nonnullas ſachari proportione; quemadmodum de hiſce ſcitu neceſſaria ſub tractatione generali §. 6. dudum recenſita ſunt.

CONSERVÆ plerumque ad conficienda electuaria, nec minus ad bolos ac morſulos componendos, tanquam excipientia, adhibentur, atque interdum pariter adſumendis pulveribus vehiculum præbent. Virtutes, quas ipſis ſpecies largiuntur, non adeo ſingulares ſunt, & facillime a medico rationali, qui ſibi ſolidam ſimplicium notitiam comparavit, determinari poſſunt.

MEL ROSATVM ET ANTHOSATVM.

REC. Foliorum roſarum rubrarum recentium libras ſex, conquaſſatis totidem libras aquæ calidæ adfunde, macera per diem & noctem, colaturæ expreſſæ adde mellis puriſſimi libras ſex, & mixturam igne leni coque ad conſiſtentiam, melle liquidiorem. Ex melle roſato *Mel anthoſatum* paratur, quando binæ prioris libræ florum rorismarini recentium conquaſſatorum manipulis tribus adfundun-

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-146875-p0667-9 DFG

tur, & infusum, præmissa viginti quatuor horarum digestione calida, per linteum trajicitur, ac leni calore paullulum inspissatur.

MEL rosatum simplex sive vulgare, & mel anthosatum virtute & usu parum vel nihil differunt, & utrumque interne, demulcendi ac lubricandi fine, linctus & electuaria, externe autem, abstergendi atque mundificandi scopo, gargarismata, clysteres, unguenta, & decocta traumatica ingreditur. Prostat etiam in Officinis *Mel rosarum solutivum*, quod ex rosis Damascenis, modo vix descripto, paratur, & aliqua virtute laxante pollet.

CAPVT II.

DE ELECTVARIIS, LOOCH, TRYPHERIS ET CONFECTIONIBVS.

§. I.

ELECTVARIA sive ECLEGMATA, quibus, ceu species, etiam CONFECTIONES LIQVIDÆ, LOOCH, TRYPHERÆ, nec minus veterum ANTIDOTI, OPIATÆ, CONDITA &c., adnumerantur, sunt medicamenta spissiuscula, mediæ inter bolum & syrupum consistentiæ, adeo, ut cultri cuspide, vel spatula, sine defluxionis metu, e vase eximi queant.

§. II.

VSITATIORA quidem eclegmatum excipientia *mel despumatum*, *syrupi* & *conservæ* constituunt, persæpe tamen etiam *rob*, *pulpæ*,

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-146875-p0668-5 DFG

mucilagines, *ſucci plantarum*, *ad pultis conſiſtentiam inſpiſſati*, *extracta liquidiora*, *brodia conditorum*, immo, ſubinde *olea expreſſa recentia*, & *gelatinæ animalium* excipientium vices ſubeunt. Quod vero excipienda, quæ præcipuas pharmacis hiſce vires largiri debent, attinet, illis *extracta quædam activa*, *balſami liquidi naturales*, & maxime *pulveres ſicci*, ac *quævis ſicca pulverulenta*, ſive ſint cruda, ſive chymice prius aut pharmacevtice præparata, exceptis tamen ſalinis, adnumerari merentur. Hiſce denique *ſacharum pulveriſatum*, ſi neceſſe ſit, ad juſtam conſiſtentiam inducendam, ſufficienti quantitate, nec minus, gratiæ & majoris activitatis cauſſa, *olea deſtillata ſuaveolentia*, ad aliquot guttulas, adduntur.

§. III.

IPSA compoſitio nullo ſingulari indiget artificio, ac *ſola miſcela ſimplici*, cum ſpatula aut piſtillo promovenda, abſolvitur. Cavendum ſaltem, ne amara aliaque valde nauſeoſa, quæ gratiam ſaporis nimium corrumpunt, electuaria copioſius ingrediantur.

§. IV.

DE VIRTVTIBVS eclegmatum medicis idem in genere dicendum eſt, quod ſæpius in antecedentibus de medicamentis, ex pluribus, iisque natura ac viribus plus minusve diſtinctis,

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-146875-p0669-3 DFG

ingredientibus compositis, dictum fuit; adeoque etiam specialior eorundem usus ex sequentibus clarius cognoscendus erit.

ELECTVARIA VSITATIORA, NEC NON TRYPHERÆ ET CONFECTIONES.

Electuarium de baccis lauri.
- *benedictæ laxativæ.*
- *caryocostinum.*
- *diacatholicum.*
- *diacori.*
- *diaphœnicon.*
- *diasatyrion.*
- *diascordium* FRACASTORII.
- *diascordium* SYLVII.
- *hieræ picræ simplicis.*
- - - - *compositæ.*
- *lenitivum* FLORENZOLÆ.
- *orvietanum.*
- *de succo rosarum.*
- *stomachicum cum cinnamomo.*

Mithridatium DAMOCRATIS.
Theriaca ANDROMACHI.
Theriaca diatesseron.
- *pro familia.*

Philonium Romanum.
Laudanum opiatum completum.
- - - *incompletum.*
- *hystericum.*

Diacydonium simplex.
- *cum speciebus.*

Looch ad asthma.
- *de papavere.*
- *de pulmone vulpis.*
- *sanum & expertum.*

Tryphera magna.
- *minor.*

Confectio alkermes incompleta.
- - - *completa.*
- *anisi laxativa.*
- *cinnamomi regia.*

Essentia ambræ sicca.

ELECTVARIVM DE BACCIS LAVRI.

REC. Radicis calami aromatici, herbarum menthastri, origani ana drachmas duas, foliorum rutæ drachmas decem, seminis ammeos, carvi, cumini, dauci, levistici, nigellæ, amygdalarum amararum, baccarum lauri, piperis longi, nigri, castorei ana drachmas duas, opopanacis drachmas tres, sagapeni unciam semissem. Terendis sollicite tritis, sub finem

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-146875-p0670-4 DFG

concreta gummeo-resinosa, vino nonnihil distemperata, nec minus libra una & dimidia mellis addantur, & inde miscendo paretur electuarium.

OB VIRTVTEM discutientem, carminativam, & roborantem stomachalem, in vitiis adpetitus & digestionis, itemque in adfectibus hystericis, cardialgicis, colicis, aliisque flatulentis, si a frigida scilicet caussa, h. e., a saburra acido-pituitosa ac rudi materia perspirabili, originem ducant, interne avellanæ magnitudine adsumitur, vel clysteribus injiciendis, ab uncia dimidia ad integram, additur.

ELECTVARIVM BENEDICTÆ LAXATIVÆ.

REC. Diagrydii, extracti esulæ, hermodactylorum, rosarum ana drachmas quinque, turbith gummosi, sachari Thomæi ana drachmas decem, seminis amomi, apii, asparagi, carvi, fœniculi, lithospermi sive milii solis, petroselini, rusci, cardamomi minoris, caryophyllorum, croci, rad. galangæ, macis, piperis longi, saxifragiæ veræ, spicæ Indicæ, zingiberis ana drachmam unam. Fiat inde cum mellis despumati libra una & semisse, lege artis, electuarium.

COMPOSITVM hoc, quod alias etiam *electuarium mixturæ benedictæ laxativæ* NICOLAI audit, quondam, laxandi & purgandi fine, interne exhibitum fuit frequentissime, ac satis magnam obtinuit famam: At, nostra ætate clysteribus duntaxat, tanquam sti-

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-146875-p0671-0 DFG

mulans, abſtergens & diſcutiens, a drachma una ad unciam dimidiam, miſcetur.

ELECTVARIVM CARYOCOSTINVM.

REC. Caryophyllorum, coſti amari, ſeminis cymini, zingiberis albi ana drachmam unam, diagrydii, hermodactylorum alborum ana drachmas duas, mellis deſpumati & inſpiſſati, vini Rhenani generoſi ana uncias tres. Fiat inde miſcendo, ut artis eſt, electuarium.

VIRTVTE cathartica & ſimul roborante pollet, adeoque in cachexia, œdemate, chloroſi, anaſarca, cæteriſque morbis pituitoſis judicatur ſpecificum. Datur a drachma una ad drachmas tres, quæ ultra undecim diagrydii grana continent.

ELECTVARIVM DIACATHOLICVM.

REC. Polypodii querni libram ſemiſſem, coque in aquæ communis menſuris quatuor, ad dimidiæ partis conſumtionem, colaturæ ſufficienti quantitate ſalve pulpæ caſſiæ & tamarindorum ana uncias quatuor, infuſum ad mellaginem inſpiſſa, additisque prius ac probe ſubactis ſachari albiſſimi libris quatuor, pulverem, ex aniſi, florum violarum, rhabarbari ſelecti, polypodii ana unciis duabus, foliorum ſennæ orientalis unciis quatuor, & glycyrrhizæ drachmis duabus paratum, paullatim inſperge ac probe miſce, ut inde juſtæ conſiſtentiæ electuarium reſultet.

ALVVM blande ſubducit, & cujuſcunque generis impuritates, citra notabiliorem humorum exagitatio-

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-146875-p0672-6 DFG

nem, exturbat, quando apud adultos ab uncia dimidia ad integram exhibetur. Frequentissime etiam clysteribus, ad unciam unam & ultra, additur.

ELECTVARIVM DIACORI SIVE DIACORVM MESVÆ.

REC. Radicum secacul, aut ejus loco pastinacæ marinæ vel eryngii, acori veri sive calami aromatici, pinearum enucleatarum ana libram unam cum dimidia. Radices secacul mundatæ & dissectæ cum aqua pura coquantur, donec aqua consumta sit, deinde ad pultis consistentiam terendo ac contundendo redigantur, pulticula cum mellis despumati libris decem igne blando, ne mixtura empyrevma contrahat, coquatur, usque dum humidum aqueum, quod radices sub prima coctione imbiberant, exhalando ablatum sit: Quo facto, massæ spissiusculæ, ab igne remotæ, primo radices acori subtilissime tritas, & pineas minutissime conscisas, deinde vero pulverem, ex caryophyllorum, macis, rosarum, zingiberis ana drachmis quatuor, & cardamomi minoris, galangæ ac nucis moschatæ ana drachmis tribus paratum, adde, & singula probe misce, ut inde electuarium justæ consistentiæ exsurgat.

ROBORANDI fine in variis capitis, ventriculi, aliarumque partium adfectibus, quorum genesi solidorum laxitas, & fluidorum viscositas ansam præbuit, v. g. in debilitate memoriæ, vertigine, apoplexia pituitosa, imbecillitate visus & auditus, catar-

rhis, cachexia, anasarca, œdemate, diarrhœis, adpetitu imminuto, prava digestione, adfectibus flatulentis &c, commendatur, & per se, vel cum vino, ab uncia dimidia ad integram, exhibetur.

ELECTVARIVM DIAPHOENICON.

REC. Dactylorum enucleatorum, &, coquendo cum hydromelite ac per setaceum trajiciendo, in pulpam redactorum, libram semissem, pinearum recens decorticatarum, amygdalarum dulcium ana uncias duas, mellis despumati libras duas cum dimidia. Hisce mixtis, & nonnihil coctis, pulverem subtilissimum, ex cinnamomi electi, macis, zingiberis, seminis dauci, fœniculi, foliorum rutæ ana drachmis duabus, diagrydii uncia una, turbith electi unciis tribus paratum, successive insperge, ac probe misce.

INTER purgantia militat, & pituitam inprimis valide educere creditur. Apud adultos dosin ordinariam drachmæ tres vel uncia dimidia constituunt, quæ posterior circiter grana XV. turbith, & grana V. diagrydii continet.

ELECTVARIVM DIASATYRION.

REC. Radicum recentium eryngii vel secacul, pastinacæ sylvestris, satyrii fœcundarum ac vegetarum, nucis Indicæ, pinearum decorticatarum, pistaciorum mundatorum ana unciam unam & semissem, seminis anisi, erucæ, fraxini. caryophyllorum, cinnamomi, zingiberis albi ana drachmas quinque, seminis urti-

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-146875-p0674-7 DFG

cæ, caudarum & lumborum ſcinci marini veri ana drachmas duas cum dimidia, moſchi grana ſeptem, mellis optime deſpumati libras tres. Radices eryngii vel ſecacul, paſtinacæ & ſatyrii, ſeorſim optime contuſæ atque contritæ, cum melle miſceantur, ac, probe ſubactæ, paullulum, admoto igne leni, ferveant, deinde piſtacia & nuces pineæ, debite pariter comminuta, tandemque, poſtquam illa nonnihil quoque bullierint, & lebes ab igne remotus fuerit, reliquæ ſpecies, in pulverem redactæ & cribratæ, addantur; quibus omnibus probe ſubactis poſtremo moſchus, aquæ deſtillatæ roſarum pauxillo diſtemperatus, miſcendus erit.

EX nutrientibus, roborantibus ac ſtimulantibus conſtat, & ideo inter præcipua aphrodiſiaca, quæ ad venerem nimis torpidam in ſexu utroque excitandam, commendantur, locum habet. Datur cum vino a drachmis duabus ad unciam dimidiam.

ELECTVARIVM DIASCORDIVM FRACASTORII.

REC. Scordii noſtratis unciam unam, diptamni Cretici, radicum biſtortæ, gentianæ, tormentillæ, caſſiæ ligneæ, cinnamomi, galbani, gummi Arabici, ſtyracis calamitæ ana unciam dimidiam, boli Armenæ unciam unam cum ſemiſſe, terræ Lemniæ unciam dimidiam, piperis longi, zingiberis ana drachmas duas, opii, ſeminis acetoſæ ana drachmam unam cum dimidia, conſervæ roſarum

rubrarum libram unam, mellis despumati libras duas cum semisse, vini generosi libram dimidiam. M. F. l. a. electuarium.

DISCVTIENTE, adstringente, roborante, & anodyna virtute gaudet, adeoque in vomitu, diarrhœis, singultu &c., præsertim, si hæc pathemata in febribus superveniant, subinde cum fructu exhibetur. Vncia dimidia nondum completum opii granum continet, & sine metu ea propter drachmæ duæ, tres, immo quatuor, nisi alia quædam circumstantia obstet, adultis offerri possunt.

ELECTVARIVM DIASCORDIVM SYLVII.

REC. Radicum gentianæ unciam semissem, angelicæ drachmas duas, foliorum siccorum scordii uncias duas, cardui benedicti, dictamni Cretici ana unciam semissem, croci optimi drachmas duas, acaciæ veræ drachmam unam cum dimidia. Contusis grossiuscule atque conscisis adfundatur spiritus vini rectificatus, ad trium vel quatuor digitorum transversalium eminentiam, digerantur per horas viginti quatuor in loco tepido, spiritus tinctus decantetur, & toties spiritus recentis adfusio, digestio, ac spiritus tincti decantatio repetatur, donec omnis virtus e speciebus extracta sit. Deinde tincturæ confusæ, & filtratione depuratæ, in cucurbita vitrea, abstrahendo spiritum, ad extracti liquidioris consistentiam redigantur. Secundo recipiatur opii Thebaici quantum

placet, eidemque, comminuto prius ac blande ſiccato, acetum deſtillatum, ad quatuor digitorum eminentiam, adfundatur, ſtent tamdiu in loco tepido, donec acetum probe tinctum ſit. Hoc decantetur, adfundatur acetum recens, digeratur, & toties quoque hic labor repetatur, usque dum ſubſtantia ſolubilis activa penitus a recrementis inertibus ſeparata ſit; quo facto, extractiones confuſæ & filtratæ ad extracti ſpiſſiuſculi conſiſtentiam blanda evaporatione deducantur. Tertio recipiantur radicis imperatoriæ uncia una, caſſiæ ligneæ, cinnamomi acuti ana uncia dimidia, nucis moſchatæ drachmæ tres, miſceantur ac fiat inde pulvis ſubtiliſſimus. Quarto recipiatur boli Armenæ veræ uncia una cum ſemiſſe, & gummi Arabici vermicularis uncia dimidia. Hoc in aquæ ſœniculi uncia una & dimidia ſolvatur, illa vero ſeorſim in pollinem ſuper porphyrite redigatur, & ſeorſim pariter adſervetur. Peractis præmittendis hiſce laboribus, recipe extractum prius totum, extracti opii drachmas duas, & pulverem utrumqe totum, miſce, paullatim addendo ſolutionem gummi Arabici, tere exactiſſime, &, ſi conſiſtentia forſan nimis ſpiſſa videatur, ſyrupi myrtini quantum ſufficit adde, ut ſic inde juſtæ conſiſtentiæ electuarium reſultet.

QVANQVAM præparatio hujus electuarii, ob varios labores, ſeorſim ſuſcipiendos, valde tædioſa ſit,

præſtantius tamen, quam præcedens, exiſtit. Ex purioribus enim componitur ingredientibus, & longe majori activitate, quæ in præcedente per nimiam mellis & conſervæ roſarum additionem valde minuitur, gaudet. Uncia dimidia integrum opii granum fovet, & plerumque a granis 15. ad ſcrupulum unum, immo drachmam ſemiſſem præſcribitur. Motus exorbitantes ſiſtit, dolores ſedat, fluxiones cohibet, diaphoreſin promovet, & diſcutiendo, roborando, paullulum incraſſando ac leniſſime adſtringendo præcipue operationem ſuam abſolvit.

ELECTVARIVM HIERÆ PICRÆ SIMPLICIS ET COMPOSITÆ.

REC. Aloës Soccotrinæ uncias duodecim, aſari, cinnamomi, croci, maſtiches, ſpicæ Indicæ, xylobalſami, aut ejus loco ligni aloës ana drachmas ſex, mellis deſpumati libras quatuor cum ſemiſſe. M. F. l. a. electuarium. Quando, demta aloë Soccotrina, ſpecierum hieræ ſimplicis unciæ dimidiæ agarici trochiſcati uncia dimidia, mellis deſpumati unciæ ſex, & aloës illotæ una duntaxat uncia adduntur, ac ſingula debite miſcentur. *Electuarium hieræ compoſitæ cum agarico* ſive *pro clyſteribus* inde enaſcitur.

PRISCIS temporibus electuaria hæc perſæpe ad impuritates viſcidas educendas interne exhibita fuerunt, noſtra vero ætate clyſteribus duntaxat, ſtimulantis loco, ab uncia dimidia ad integram, adduntur. Electuarii *hieræ picræ ſimplicis* uncia una circiter 78. grana aloes, & æqualis qantitas electuarii *hieræ picræ compoſitæ* drachmam unam aloes, & drachmam

mam ſemiſſem agarici complectitur. Hiera, uti B. SCHULZIUS ſcribit, *a*) eſt nomen Græcum, ἱερὰ, *ſacra*, ſubaudiendumque eſt *antidotus*. Sacram vero dicebant veteres medicinam aliquam, quæ arcana habebatur, vel quondam fuerat habita, aut quæ magnam ederet efficaciam: Picra, πικρὰ, autem dicitur ob amaritiem.

ELECTUARIUM LENITIVUM FLORENZOLÆ.

REC. Adianthi nigri ſeu capillorum veneris manipulum unum, foliorum mercurialis manipulum unum & ſemiſſem, florum violarum recentium, hordei decorticati ana manipulum unum, glycyrrhizæ unciam dimidiam, jujubarum, ſebeſten ana numero viginti, paſſularum majorum exacinatarum uncias duas, prunorum exemtis nucleis, pulpæ tamarindorum ana drachmas ſex, ſenæ electæ ſine ſtipitibus, polypodii querni ana uncias duas. Pulveriſationi apta pulveriſentur, & in ſufficienti quantitate aquæ ſimplicis, ad tertiæ partis conſumtionem, coquantur, in colatura deinde diſſolvantur pulpæ caſſiæ, prunorum, tamarindorum, conſervæ violarum, ſachari albi ana unciæ ſex, tandemque, additis prius pulveris foliorum ſennæ unciis tribus cum ſemiſſe, exacte miſceantur, &, ſuperfluum leni calore evaporando humorem, ad juſtam electuarii conſiſtentiam redigantur.

a) *Lib. cit. p.* 85.

INTER blanda cathartica locum habet, & adultis ab uncia una ad duas præſcribitur.

ELECTVARIVM ORVIETANVM.

REC. Radicum angelicæ, biſtortæ, carlinæ, contrayervæ, diptamni albi, ſcorzoneræ, vincetoxici ana libram dimidiam, radicum imperatoriæ uncias novem, rad. mei, valerianæ ana libram unam, calami aromatici, tormentillæ ana libras duas, muſci marini libram unam cum dimidia, ſcordii libram ſemiſſem, ſeminis caulium nigrorum libram unam, baccarum juniperi, lauri ana libram dimidiam, caſſiæ ligneæ, margaritarum aut matris perlarum præp., oſſium cordis cervi ana unciam unam, rhabarbari, uvarum quernarum exſiccatarum ana libram ſemiſſem, theriacæ optimæ uncias ſex, mellis deſpumati, in vino granatorum aut falerno diſſoluti, libras quatuor. M.F. l. a. electuarium.

CONVENIT cum theriaca, ſudorem movet, & inter medicamenta bezoardica, in peſte, febribus malignis, venenis animalibus, & quibuſdam vegetabilibus, aliisque morbis, qui diaphoretica & ſudorifera poſtulant, exhibenda, non infimum locum obtinet. Datur cum aceto a drachma una, ad duas, tres.

ELECTVARIVM DE SVCCO ROSARVM.

REC. Sachari albiſſimi, ſucci roſarum rubrarum depurati, ſantali citrini, albi, & rubri ana drachmas ſex, ſcammonii ſulphurati,

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-146875-p0680-0 DFG

ſpodii præparati ana drachmas tres, camphoræ ſcrupulum unum. Sacharo, cum ſucco roſarum ad juſtam conſiſtentiam cocto, reliquæ ſpecies, in pulverem ſubtilem redactæ, addantur, &, ſcammonio ultimo pariter ad mixto, inde conficiatur electuarium.

ALVVM blande ſubducit, & in morbis, a bile primario oriundis, v. g. in ictero, febre tertiana, diarrhœa bilioſa &c. ſpecifice prodeſſe traditur. Vulgo ab uncia dimidia ad drachmas ſex exhibetur, ſed doſin minuere, & illud a drachma una ſaltem ad drachmas duas præſcribere præſtat. Quævis enim electuarii drachma circiter ſex grana ſcammonii ſulphurati, & duas grani partes tertias camphoræ continet. Camphora ab inventore refrigerandi fine addita fuit, at, parum refrigerii in morbis bilioſis, qui camphorata minime perferunt, ab ea exſpectandum erit.

ELECTVARIVM STOMACHICVM CVM CINNAMOMO.

REC. Acori conditi uncias tres, conſervæ meliſſæ, menthæ ana uncias duas, conſervæ roſarum rubrarum uncias quatuor, pulveris caryophyllorum unciam ſemiſſem, cinnamomi electi, zingiberis albi, ſcindendo comminuti, ana unciam unam, ſachari albiſſimi, in ſufficienti quantitate aquæ roſarum diſſoluti, uncias ſex. M. F. l. a. electuarium.

VIRTVTE roborante ſtomachali pollet, & in vitiis adpetitus & digeſtionis, v. g. anorexia, dyſorexia, dyſpepſia, itemque in febribus intermittentibus, præſertim quotidiana & quartana, ut & in adfectibus fla-

tulentis frigidis & diarrhœis mucoſis non contemnendum auxilium præſtat. Datur a drachmis aliquot ad unciam dimidiam.

MITHRIDATIVM DAMOCRATIS.

REC. Myrrhæ drachmas undecim, cinnamomi acuti, ſpicæ nardi ana drachmas decem cum ſemiſſe, croci optimi, agarici bonæ notæ, zingiberis, olibani, ſem. thlaſpios, terebinthinæ ana drachmas decem, ſchœnanthi drachmas novem, ſeſeleos, olei nucis moſchatæ expreſſi, aut opobalſami, ſtœchados Arabicæ, zedoariæ, galbani, piperis longi, caſtorei, opopanacis, malabathri ſive folii Indi, ſtyracis calamitæ, ſucci hypociſtidis ana unciam unam, caſſiæ ligneæ, bdellii, ana drachmas ſeptem cum ſemiſſe, carpobalſami aut cubebarum, piperis albi, polii, ſeminis dauci Cretici, hb. ſcordii ana drachmas ſeptem, gummi Arabici, calami aromatici, cardamomi, gentianæ, fol. roſarum rubrarum, diptamni Cretici, nardi Celticæ, ſeminis petroſelini, opii Thebaici optimi ana drachmas quinque, ſem. aniſi, rad. mei utriusque, ariſtolochiæ rotundæ, angelicæ, olſnichii ſive apii ſylveſtris, valerianæ, ſucci acaciæ, gummi ſagapeni, ſummitatum hyperici, ſcinci marini ana drachmas duas cum ſemiſſe, baccarum juniperi, cibebarum ana drachmas duas, cyperi, aſphalathi ana drachmam dimidiam, mellis deſpumati libras

decem, vini albi generosi, quantum sufficit. Pulverisatis pulverisandis, singula debite misceantur, & fiat inde l. a. electuarium.

QVOAD naturam, vires & usum, valde hoc electuarium cum theriaca, de qua mox plura dicendi locus erit, convenit, & adultis plerumque, a drachma dimidia ad drachmam unam, immo unam & semissem, exhibetur. Specierum enim drachma una circiter dimidium opii granum, & electuarii drachmæ tredecim vix unum & dimidium opii granum continent.

THERIACA ANDROMACHI.

REC. Pulpæ scillæ, e scilla decorticata, in clibano prius justa methodo cocta, secundum artem paratæ, uncias sex, radicum diptamni albi, trochiscorum de vipera, aut potius pulveris, e viperis, detractis exuviis, capite & cauda truncatis atque exenteratis, corde tamen & hepate servatis, debiteque in vitro calore balnei maris siccatis, parati, piperis longi, opii, aqua pluviali soluti, filtrati, & ad debitam consistentiam rursus inspissati, ana uncias tres, olei nucis moschatæ expressi, loco opobalsami, cinnamomi acuti ana unciam unam & drachmas quinque, rosarum rubrarum exsiccatarum, radicum iridis Florentinæ, succi glycyrrhizæ, seminis napi agrestis sive buniadis, comarum scordii Cretici, aut nostratis, agarici recens trochiscati ana unciam unam cum dimidia, myrrhæ electæ, croci orientalis, seminis citri decorticati, cassiæ ligneæ veræ, nardi In-

dicæ ana unciam unam, ſchœnanthi, coſti odorati aut zedoariæ ana drachmas ſeptem, olibani ſelecti, piperis albi & nigri, foliorum diptamni Cretici, comarum marrubii, rhabarbari optimi, ſtœchados Arabicæ, calaminthæ montanæ, ſeminis petroſelini Macedonici, terebinthinæ Cypriæ, zingiberis, radicum pentaphylli ana drachmas ſex, calami aromatici, macis, caryophyllorum, valerianæ ſeu phu Pontici ana drachmas quinque, comarum chamædryos, chamæpityos, polii Cretici, nardi Celticæ, comarum hyperici, rad. angelicæ, mei paluſtris ſeu olſenichii, gentianæ, ſeminis aniſi, ammeos, cardamomi minoris, fœniculi Romani, ſeſelios Maſſilienſis, thlaſpios, cubebarum, ſucci acaciæ, hypocyſtidis, gummi Arabici, ſtyracis calamitæ, ſagapeni, vitrioli martis, terræ Lemniæ veræ anā unciam ſemiſſem, radicum ariſtolochiæ rotundæ veræ, comarum centaurii minoris, ſeminis dauci Cretici, bituminis Judaici, vel ejus loco ſuccini, opoponacis, galbani, caſtorei ana drachmas duas, camphoræ, xylobalſami, aut ligni aloes ana drachmam unam, aſpalathi, aſari, amaraci, mari veri ana ſcrupulos duos, maſtiches ſcrupulum unum, mellis deſpumati optimi, libras quindecim. Singulis, juxta receptam conſuetudinem in claſſes ſuas redactis, rite diſpoſitis, trutinatis ac debite

examinatis, inde lege artis fiat electuarium.

ANTIQVA hæc antidotus, quæ ex ſpeciebus activis quidem, nimium tamen, pro mea ſententia, numeroſis, componitur, magnam ubique famam, nec infimum inter pharmaca præſtantiora locum adepta eſt. Blandam enim diaphoreſin atque diureſin provocat, & humores variis hac ratione quiſquiliis liberat, placidum agrypnia laborantibus ſomnum conciliat, dolores ac vehementes partium ſolidarum contractiones ſpaſmodicas ſedat, fluxiones, præſertim ſeroſas, præternaturales atque exorbitantes cohibet, naturales ex adverſo ſolidorum contractiones, ſi nimis torpidæ exiſtant, excitat, & harum ope etiam fluxum menſtruum, lochialem, & hæmorrhoidalem, nec minus fœtus atque placentæ uterinæ excluſionem promovet; adeoque etiam notabile nonnunquam auxilium in peſte aliiſque febribus malignis, morſu & ictu animalium rabidorum ac venenatorum, adfectibus catarrhalibus, ſcabioſis, cachecticis, ac frigidis rhevmaticis, nec minus in vomitu, cholera, lienteria, cœliaca, diarrhœis, dyſenteria, torminibus ventris, cardialgia, colica, diabete, partu difficili &c. adferre conſuevit. Quo vetuſtior exiſtit, eo mitior deprehenditur, dum nimia activitas opii crudi, cujus granum unum in quatuor theriacæ ſcrupulis hæret, protracta fermentatione leniſſima magis magisque minuitur; hinc nunquam etiam theriaca recentiſſime parata, ſed ad minimum per ſex menſes adſervata, in uſum vocatur. Datur adultis per ſe, aut cum vino, vel aqua quadam deſtillata, ſucco citri, aceto &c., a ſcrupulo uno ad drachmam unam, drachmas duas, immo drachmas tres; infantibus tenellis autem a grano uno ad 2. 3. 4. 5. 6. Perſæpe

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-146875-p0685-9 DFG

etiam aliis electuariis, nec minus pilulis, bolis, pulveribus atque mixturis liquidis dosi refracta additur.

THERIACA DIATESSERON ET THERIACA PRO FAMILIA.

PRIOR ita componitur: Rec. radicum aristolochiæ rotundæ, gentianæ, baccarum lauri, myrrhæ electæ ana uncias duas, mellis despumati libras duas. F. l. a. electuarium. *Posterioris* præparatio sequens est: Rec. pulv. radicum angelicæ, gentianæ, olsenichii, petasitis, zedoariæ ana unciam unam, herbarum cardui benedicti, fumariæ, scordii ana drachmas sex, baccarum lauri unciam semissem, rob juniperi libram unam, rob sambuci, ebuli ana libram dimidiam, mellis despumati, quantum sufficit. M. F. l. a. electuarium.

ELECTVARIA hæc, licet ex paucis constent ingredientibus, inter selecta nihilominus & activa bezoardica, antiputredinosa, carminativa, & diaphoretica militant, anodyna vero virtute destituuntur, quoniam ea nihil opii ingreditur. Exhibentur a drachma una ad unciam dimidiam vel per se, vel cum vino, aceto, succo citri & similis naturæ vehiculis. Præter hactenus descriptas theriacæ species in Officinis adhuc alia, quæ a QVERCETANO primum concinnata fuit, & *Theriaca cœlestis* dicitur, prostat; cujus tamen descriptione uberiori memet hoc loco commode supersedere posse existimo, quoniam theriacam Andromachi pretio quidem & ingredientium numero, neutiquam vero virtute superat.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-146875-p0686-5 DFG

PHILONIVM ROMANVM.

REC. Piperis albi, ſeminis hyoſcyami albi ana drachmas quinque, opii depurati drachmas duas cum ſemiſſe, caſſiæ ligneæ, cinnamomi electi ana drachmam unam cum dimidia, ſeminis apii, myrrhæ ana drachmam unam, ſeminis dauci Cretici, fœniculi, petroſelini Macedonici ana ſcrupulos duos, croci optimi, nardi Indicæ, pyrethri, zedoariæ ana ſcrupulum unum, mellis optime deſpumati uncias octo. M. F. l. a. electuarium.

OB SEMINIS hyoſcyami, & largiorem quoque opii additionem, *theriacam* ANDROMACHI, cum qua ratione naturæ & virtutis quodammodo convenit, virtute anodyna, ſedativa, & hypnotica ſuperat. Inventor quidem myrrham, crocum, zedoariam, piper & euphorbium (quod poſtremum tamen hac vice ob ingentem acredinem ſuam penitus e formula ejicere ſatius duxi) addidit, ut iis nimiam vim narcoticam opii mitigaret; at omnes, qui opii naturam & operandi modum exactius cognoverunt, contrarium ſentiunt, & memoratorum ope vim narcoticam certius exaltari, quam minui, recte judicant. Exhibetur a ſcrupulo uno ad drachmam ſemiſſem, quippe quæ integrum opii granum continet. Proſtat etiam in Officinis *Philonium Perſicum*, quod natura quidem & virtute parum a deſcripto diſtinctum deprehenditur, rarius tamen, quam illud, in uſum vocatur.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-146875-p0687-0 DFG

LAVDANVM OPIATVM COMPLETVM.

REC. Extracti opii, alibi pridem descripti, uncias duas, extracti croci unciam semissem, succini albi præparati, coralliorum rubrorum præparatorum, margaritarum orientalium præparatarum, lapidis bezoar orientalis, terræ sigillatæ Strigoniensis ana drachmam unam, ambræ gryseæ selectæ scrupulum unum, moschi Alexandrini scrupulum semissem. M. F. l. a. Opiatum. Quando ambræ ac moschi additio omittitur, *Laudani opiati incompleti* nomen gerit; & si incompleti unciæ uni & dimidiæ extracti castorei drachma una cum dimidia miscetur, *Laudani hysterici* seu *mulierum* adpellatione insignitur.

LAVDANA hæc magis inter massas pilularum, quam electuaria, locum obtinent, & merito potentioribus anodynis, sedativis & hypnoticis adnumerantur. *Laudanum incompletum* ut & *hystericum* usum habet ampliorem, quam completum, quod feminæ plurimæ, ac multi pariter viri, ob moschi & ambræ miscelam, adsumere recusant. Dantur per se a grano uno ad duo, tria, & frequentius adhuc aliis medicamentis parva dosi adduntur.

DIACYDONIVM SIMPLEX ET CVM SPECIEBVS.

REC. Pulpæ cydoniorum, cum succo eorundem purissimo coctæ, sachari albissimi clarificati, & ad justam consistentiam coquen-

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-146875-p0688-6 DFG

do inſpiſſati, ana libras octo. Exacte miſce, ut ſcatulis infundi poſſit, vel ad electuarii ſpiſſioris conſiſtentiam redige. Quando Diacydonii ſimplicis recens parati, & adhuc a foco calentis libræ uni ſpecierum pro morſulis Imperatoris, & flavedinis corticum citri minutiſſime conſciſæ ana drachmæ quinque miſcentur, *Diacydonium compoſitum* ſeu *cum ſpeciebus* inde reſultat.

DIACYDONIVM *ſimplex*, quod alias etiam *Diacydoniatum lucidum* vocatur, virtute temperante atque ſubadſtringente pollet, adeoque in ipſis febribus ardentibus ac biliosis nonnunquam exhibetur a drachma una ad unciam dimidiam; *Compoſitum* vero, præter vires refrigerantes & ſubadſtringentes, etiam roborantes atque ſtomachales poſſidet, & a drachma una ad drachmas duas præſcribitur.

LOOCH AD ASTHMA.

REC. Scillæ aſſæ & præparatæ unciam dimidiam, hyſſopi, praſii ana drachmam unam, rad. iridis Florentinæ drachmas duas, croci orientalis, myrrhæ electæ ana drachmam ſemiſſem, mellis deſpumati quantum ſufficit. M. F. l. a. looch.

PROPTER validam virtutem incidendi, attenuandi, & abſtergendi in aſthmate pituitoſo, ſimilibusque pectoris adfectibus non contemnendum ſubinde præſtat auxilium, & ordinario a ſcrupulo dimidio ad integrum exhibetur. *Looch*, *Lohoch cæteroquin*, teſte B. SCHVLZIO, *a*) Arabibus idem denotat, quod

a) *L. c. p.* 175.

apud Græcos ἔκλειγμα, apud Latinos *linctus*, quoniam non ſimul & ſemel deglutienda, aut devoranda ſunt, ſed in ore detineri, ſenſimque eliquata ſorberi debent.

LOOCH DE PAPAVERE.

REC. Amygdalarum dulcium recens decorticatarum, pinearum enucleatarum, gummi Arabici, ſucci glycyrrhizæ ana unciam unam cum ſemiſſe, amyli drachmas tres, ſachari albiſſimi libram dimidiam, papaveris albi uncias tres, mucilaginis, e ſeminis cydoniorum & portulacæ ana uncia dimidia aquæ tuſſilaginis ſufficienti quantitate extractæ, quantum ſufficit. Contuſa contundenda cum mucilagine, e ſeminibus extracta, ſubigantur, & cum addita ſyrupi de papavere compoſiti ſufficienti quantitate ad juſtam looch conſiſtentiam redigantur.

HUMORES tenues incraſſat, acres eorum partes obtundit, & ſolida eroſa demulcet; hinc in phthiſi etiam, febre hectica, raucedine, tuſſi acri ſalſa, eroſione faucium, ventriculi & inteſtinorum, dyſenteria, ardore urinæ, ſtranguria &c., utiliſſimum, præſertim, ſi recentius paratum fuerit, deprehenditur remedium. Datur a drachmis duabus ad unciam dimidiam & ultra.

LOOCH DE PVLMONE VVLPIS.

REC. Pulmonis vulpis ſiccati & præparati, ſeminis aniſi, fœniculi, capillorum veneris, ſucci glycyrrhizæ depurati ana unciam

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-146875-p0690-9 DFG

unam, ſachari albiſſimi, in aqua veronicæ diſſoluti & clarificati, libram unam cum dimidia. Pulveriſata pulveriſanda miſceantur cum ſolutione ſachari, & piſtillo probe ſubigantur, ut inde juſtæ conſiſtentiæ looch reſultet.

PERTINET ad demulcentia ac leniter abſtergentia pectoralia, & phthiſicis atque hecticis ſpecifice prodeſſe creditur. Exhiberi poteſt ab uncia dimidia ad integram, non una tamen vice indicata quantitas devoranda, ſed lingendo adſumenda eſt, ut ſucceſſive per fauces ad ventriculum defluat.

LOOCH SANVM ET EXPERTVM.

REC. Seminis aniſi, fœniculi, cinnamomi, hb. calaminthæ, hyſſopi, rad. iridis Florentinæ ana unciam dimidiam, hb. capillorum veneris manipulum unum. Singula probe comminuta in ſufficienti aquæ fontanæ quantitate per diem & noctem macerentur, & inde poſtea aquæ ſpirituoſæ libra una deſtillando abſtrahatur. Deinde recipe amygdalarum dulcium recens decorticatarum drachmas tres, pineolarum decorticatarum drachmas quinque; fiat inde cum prædicta aquæ deſtillatæ libra emulſio, eidemque primum ſachari albi libræ duæ, & deinde pulveris ſubtiliſſimi glycyrrhizæ, gummi Arabici, tragacanthi, amyli ana drachmæ tres, & radicum iridis Florentinæ drachmæ duæ ad-

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-146875-p0691-5 DFG

dantur, ac ſingula probe miſceantur, ut inde looch juſtæ conſiſtentiæ fiat.

QVOAD virtutem & uſum cum *Looch de papavere* convenit, & in iisdem quoque morbis, in quibus illud conducit, locum habet. A drachmis quinque ad decem inventor MESVE, & quidem ſucceſſive lambendo, iſtud ægros adſumere juſſit; quod præceptum circa pleraque pariter electuaria ac looch demulcentia atque pectoralia reliqua probe obſervandum eſt, ut eo majus auxilium in faucibus, & aſpera arteria, ſub paullatino ſuo per gulam deſcenſu, exſerere queant. Aliter comparatum eſt cum eclegmatibus, quæ alvum movere, aut alios uſus, poſt translationem ad ſanguinem, præſtare debent.

TRYPHERA MAGNA.

REC. Radicum calami aromatici, cyperi, galangæ majoris, iridis Florentinæ, peucedani, corticum mandragoræ, foliorum roſarum rubrarum, ſeminis aniſi, apii, dauci, fœniculi, hyoſcyami, hyſſopi, naſturtii aquatici, ocymi, petroſelini, caryophyllorum, cinnamomi, coſti, galangæ minoris, nardi Celticæ, piperis, ſpicæ Indicæ, ſtyracis calamitæ, zedoariæ, zingiberis ana drachmam unam, mellis deſpumati uncias decem. M. F. inde l. a. electuarium.

Τρυφερὸν, uti B. SCHVLZIVS ſcribit, *a*) Græcis vocatur *deliciosum*, *voluptuarium*, tam ſenſu illo, quo denotatur aliquid ad voluptatem excitans, quam iſto, quo ſignificatur indolens, aut abſque doloris ſenſu

a) *Lib. cit. p.* 408.

agens. Sic apud GALENVM collyria tryphera vocantur, quæ conveniunt iis, qui nihil mordax perferre possunt: & SCRIBONIVS LARGVS *compos.* 230. hoc nomen tribuit medicamento, quod sine dolore tollit externa vitia, quæ ferrum cum dolore ablaturum erat &c. Hæc, quæ rectius *Antidotus tryphera magna* dicitur, ad electuaria stomachalia, carminativa, cardiaca, exhilarantia, ac roborantia pertinet, & in melancholia, palpitatione cordis, debilitate ventriculi, torminibus ventris, anxietatibus præcordialibus, a flatibus in ventriculo & intestinorum canale incarceratis præcipue oriundis &c., opem ferre consuevit: Aliqua præterea virtute anodyna ac sedativa, quam ipsi species narcoticæ, v. g. cortices mandragoræ, & semen hyoscyami largiuntur, instructa est; hinc non tantum ob plura, quæ recipit ingredientia, sed ob majores pariter vires, quas præ mox describenda minori possidet, *magna* vocatur. Vulgo a drachma una ad duas exhibetur; sin opium vero, juxta *Pharmacopœæ Augustanæ* præscriptum, receperit, dosis ultra drachmam, quæ granum unum opii, & granum dimidium mandragoræ continet, nunquam adscendere debet.

TRYPHERA MINOR.

REC. Myrobalanorum belliricarum, chebularum, emblicarum, indarum, nucis moschatæ ana drachmas quinque, asari, cyperi, foliorum tamarisci, nardi Indicæ, olibani, piperis, schœnanthi, zingiberis, seminis ammeos, nasturtii, origani Cretici ana unciam dimidiam, chalybis, in aceto vini per quinque dies macerati, drachmas viginti. Myrobolani, butyro recenti non salito mo-

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-146875-p0693-7 DFG

dice frixæ, & reliqua, oleo amydalarum dulcium imbuta, cum mellis despumati triplo, libris circiter duabus, debite misceantur, &, addita sub finem moschi drachma una, probe subigendo in electuarium redigantur.

VIRIBVS subadstringentibus ac roborantibus *Antidotus tryphera minor* prædita deprehenditur, & ideo in imbecillitate ventriculi, cachexia, diarrhœis, fluore albo, aliisque fluxibus serosis præternaturalibus, a drachma una ad duas, ægris nonnunquam cum fructu porrigitur. In Officinis adhuc alia tryphera, *Saracenica* dicta, prostat, quæ valde, quoad naturam & virtutes, cum descripta tryphera magna convenit, præterquam, quod nulla virtute anodyna, stricte ita dicta, propter narcoticorum absentiam, instructa inveniatur.

CONFECTIO ALKERMES INCOMPLETA ET COMPLETA.

Confectio Alkermes incompleta: Rec. pomorum Borsdorffianorum uncias decem, granorum chermes Monspeliensium, sachari albi ana uncias sedecim. Mixta solvantur unica ebullitione, igne lento, deinde per linteum colatis addantur ligni aloes, cinnamomi acuti, subtilissime pulverisati, ana drachmæ sex, lapidis lazuli præparati, margaritarum orientalium præp. ana drachma una & dimidia, quibus splendoris & coloris gratia foliorum auri purissimi numero triginta, nec non coccionellæ, cum aliquot guttulis olei tartari per deliquium tritæ, drachma

semis

ſemis addi poſſunt. Fiat, ſingula probe miſcendo, electuarium.

Confectio alkermes completa: Rec. confectionis alkermes incompletæ libram unam, moſchi, in aqua roſarum ſoluti, ſcrupulum dimidium, ambræ gryſeæ, cum drachmis duabus ſachari albi tritæ, ſcrupulum unum. Miſce.

AD compoſitionem hujus electuarii completi, præter ſimplicia efficacia, nonnulla etiam inertia, margaritæ nimirum orientales, lapis lazuli & aurum foliatum, recipiuntur, quæ pretium quidem augent, vires roborantes autem, nervinas, cephalicas, cardiacas, analepticas, ſtomachales & aphrodiſiacas, medicamento huic adſcriptas, exalrare nequeunt; unde commode etiam absque virtutum imminutione exulare poſſent. Confectio incompleta datur a drachma una ad duas, completa autem ſolummodo a drachma dimidia ad integram adſumenda eſt.

CONFECTIO ANISI LAXATIVA.

REC. Seminis aniſi electi unciam unam cum dimidia, ſachari albi libram unam medicam, diacrydii ſulphurati drachmam unam, mechoacannæ albæ, jalappæ nigræ reſinoſæ ana unciam ſemiſſem, cinnamomi acuti drachmam unam. Semen aniſi aheno confectorio integrum immittitur, &, ſubdito igne, aliquot cochlearia ſachari clarificati adfunduntur, deinde pauxillum pulveris ſubtiliſſimi purgantium inſpergitur, &, ex-

ſiccato leni igne aniſo, rurſus ſachari ac pulveris portio inſpergitur, totusque labor, ſacharum nempe adfundendo, pulverem inſpergendo & aniſum exſiccando, continuatur, donec aniſum ſacharo probe incruſtratum ſit.

EST medicamentum laxans, quod ob ſaporem gratum infantibus & adultis delicatulis a drachma una ad drachmas tres, immo unciam dimidiam, exhibetur.

CONFECTIO CINNAMOMI REGIA.

REC. Choccolatæ Indicæ uncias quatuor, nucum moſchatarum majorum, in India conditarum, numero tres, ſyrupi cinnamomi libram dimidiam, confectionis alkermes incompletæ unciam unam, olei cinnamomi drachmam dimidiam. Miſce, fiat confectio liquida.

SPECTAT ad ſelectiora medicamenta analeptica, nervina, ſtomachalia & aphrodiſiaca, & ad foetum quoque menſesque pellendos ſubinde adhiberi poteſt. Datur a drachma una ad duas.

ESSENTIA AMBRÆ SICCA.

REC. Ambræ gryſeæ drachmam unam, moſchi, in ſpiritu roſarum ſoluti, ſcrupulum ſemiſſem, olei cinnamomi genuini guttas quinque, ſachari albiſſimi uncias duas. Miſce & adſerva in vitro probe clauſo.

CONVENIT quoad virtutem analepticam, nervinam, cephalicam & aphrodiſiacam cum confectione præcedente, multo potentiorem tamen operationem exercet, & proinde a ſcrupulo tantum dimidio ad integrum exhibetur.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-146875-p0696-4 DFG